

ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมศูนย์ปฏิบัติธรรม

และแหล่งเรียนรู้ชุมชน

Local service and society Dharma Practice Center and Community Learning Center

¹ธนาวิทย์ กางการ

¹ Tanawit Kangkarn

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand.

¹ E-mail: Tanawit Kangkan@cpru.ac.th.com

Received July 10, 2022; Revised November 2, 2022; Accepted December 22, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมศูนย์ปฏิบัติธรรมและแหล่งเรียนรู้ชุมชนครั้งนี้ เพื่อศึกษาการรับใช้สังคม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมดำเนินการ ด้านการบริการวิชาการรับใช้แก่ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาให้มีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 2) เพื่อส่งเสริมการบริการวิชาการสู่ชุมชนทุกมิติการพัฒนา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาธารณสุข และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) เพื่อพัฒนางานด้านการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม ให้มีคุณภาพ ตลอดจนมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันและพัฒนาสังคมที่ดีได้

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิ เป็นสังคมเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ค่อยมีใครให้ความสำคัญกับการปฏิบัติธรรมและแหล่งเรียนรู้ชุมชนมากเป็นพิเศษ กลุ่มคนส่วนใหญ่

¹ ประธานสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มนักเรียนนักศึกษา สำนักปฏิบัติธรรมแต่ละสถานที่ยังแยกจากกัน ในการประสานงานกันเป็นเครือข่าย ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชน ให้เกิดกว้างขวางมากขึ้นองค์ความรู้จากการศึกษา “ศูนย์ปฏิบัติธรรมและแหล่งเรียนรู้ชุมชน” องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ชุมชน ได้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 จัดเวทีประชาคมชี้ให้เห็นว่าความรู้จะเป็นประโยชน์ นำมาเรียนรู้ และใช้เป็นฐานในการตัดสินใจนอกจากนี้ยังต้องพัฒนาหาความรู้ใหม่ที่ทันกับสถานการณ์รอบด้าน ความรู้ที่มีอยู่ในศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพียงพอต่อการพัฒนาอาชีพ การแก้ปัญหาของครอบครัว และชุมชนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยศึกษาการวิจัยชุมชน ขั้นตอนที่ 2 จัดกิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ของชุมชนในรูปการวิจัยการพัฒนากิจกรรมชุมชน มีการจัดบันทึกเป็นความรู้หรือการรับความรู้จากวิทยากรภายนอกชุมชน 3 วางแผนเพิ่มค่าองค์ความรู้ของชุมชน (วางแผนธุรกิจของศูนย์เรียนรู้ชุมชน) ความรู้ชุดใดของชุมชนเป็นที่ต้องการของคนนอกชุมชนจะนำมาเพิ่มค่าให้เป็นสินค้าของชุมชนได้ฝึกอบรมโดยเรียกเก็บค่าลงทะเบียนหรือวิธีอื่นตามความเหมาะสม 4 จัดทำปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในส่วนตัวความรู้ภายในชุมชน ควรให้มีวิทยากรของชุมชนกำหนดตารางเวลาที่จะให้ความรู้ไว้ล่วงหน้าและในส่วนตัวความรู้ที่จะเพิ่มเติมหรือจากภายนอกก็ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีตารางเวลาชัดเจนรวมทั้งการจัดกิจกรรมฝึกอบรมจากบุคคลภายนอกชุมชนกำหนดเวลาที่แน่นอน รวบรวมทำเป็นปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน ประกาศไว้ในศูนย์เรียนรู้ชุมชนให้ทราบทั่วกัน 5 กำหนดระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอกชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นส่วนตัวและคนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติรวมทั้งเพื่อให้การดำเนินธุรกิจของศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กำหนดระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะเปิดบริการการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายนอกชุมชนในวันใดการขอเข้าอบรมหรือมาศึกษาดูงาน ผู้มาอบรมหรือมาศึกษาดูงานจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไรในหมู่บ้าน 6 เชื่อมโยงเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนอื่นพัฒนาการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชนในระดับตำบลหรือพัฒนาการอำเภอจัดในระดับอำเภอ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านซึ่งจะก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ได้ต่อไป

สมรรถนะที่เกิดกับนักศึกษา การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใน การพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับชุมชน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน วางแผนและดำเนินการตามหลักการและทฤษฎี โดยใช้กระบวนการทาง

คณิตศาสตร์อย่างมีเหตุผล จัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ ประสานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำงานเป็นทีมร่วมกันโดยการจัดการแบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี บริการวิชาการแก่ชุมชนและผู้มีส่วนร่วมและร่วมใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะต่อไป ผู้เรียนได้เพลิดเพลินกับกิจกรรมเชิงบูรณาการที่หลากหลาย ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองพร้อมกับมิติทางสังคม นักศึกษามีจิตสาธารณะต่อชุมชนเป็นเสมือนการวางรากฐานการดำรงชีวิตชุมชน

คำสำคัญ : การรับใช้ท้องถิ่นและสังคม, แหล่งเรียนรู้ชุมชน

Abstract

This study of local and social service works, dharma practice centers and community learning resources. to study social service The objectives are 1) to promote operations In terms of academic service, serving the elders for local development that strengthens the wisdom of the land restore learning power glorify local wisdom Strengthening community leaders Religious leaders to have awareness, morality, ethics and the ability to administer community development.2) To promote academic services to communities in all dimensions of development, ie economic, social, education, culture, tradition and local wisdom. public health and natural resources and environment 3) to develop academic services to serve the society with quality as well as having the potential to live together and develop a good society.

The results of the study can be summarized as follows: Chaiyaphum Province It is a mostly agricultural society. There is still very little emphasis on dharma practice and community learning resources. Most of the people who enter the temple practice Dharma are the elderly and students. Each meditation sect was separate from each other. in the coordination of a network There should be public relations on the management of community learning resources. to be more extensive knowledge from education "Dharma practice center and community learning resources". The components of community learning resources are as

follows: Step 1 Organize a forum for the community to point out that knowledge will be beneficial. brought to learn And use it as a decision-making base. In addition, you need to develop new knowledge to keep up with the surrounding situation. The knowledge available in community learning centers is sufficient for professional development. family problem solving and community strengthening of the community and change the way of life of people in the community for the better By studying community research. Step 2 Organize activities to build new knowledge of the community in the form of community activity development research. There is a record of knowledge or receiving knowledge from speakers outside the community. 3 Plan to increase the knowledge of the community. (Business planning of the community learning center) Any set of knowledge of the community that is needed by people outside the community will be used to add value to the community's products. collect registration fees or other methods as appropriate. 4 Prepare a calendar of learning activities in order to have continuous learning activities in the knowledge section within the community. Community speakers should be scheduled to give knowledge in advance and in part. Any additional or external knowledge should be planned systematically and with a clear schedule. Including organizing training activities from people outside the community at a fixed time. Compiled into a calendar Community learning activities Announced in the community learning center for everyone to know. 5 Set regulations for providing services to people outside the community so that the community has privacy and people in the community can lead a normal life, including for the business operation of the learning center. Knowing the community is orderly Set regulations for providing services to third parties in writing. on what day the learning service for people outside the community will be open. attend training or study visits How should those who come to train or come to study on a study visit in the village? 6 Connect networks with other community learning centers to develop workshops. Executive committee of community learning centers at the sub-district level or district development organized at the district level In order to exchange experiences between villages, which will create a

network of cooperation and exchange of resources to further develop the operation of the learning center. performance for students knowledge creation and innovation in Organizational and Professional Development Ability to create and develop courses Coherent and systematic learning design Provide student-centered learning with communities, analysis, synthesis, and research for student development. Plan and execute according to principles and theory. by using rational mathematical processes organize activities to link Creative knowledge about various stories in daily life Works well with the community Work together as a team through cooperative management as well. Provide academic services to communities and participants and continue to use intelligent community learning resources. Students enjoy a variety of integrative activities. have developed their own potential along with social dimensions Students have a public mind towards the community as it lays the foundation for community life.

Keywords: Problem Solving in Mathematics, Open Approach

บทนำ

ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นเมืองพุทธศาสนา มีพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ มาแต่ครั้งสมัยโบราณ พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ และองค์อัครศาสนูปถัมภก พระพุทธรูปเป็นสถาบันที่ได้สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง เอกราชอธิปไตยเอกลักษณ์ ค่านิยม บุคลิกลักษณะและระบบความเชื่อแก่ชาติไทย และเป็นรากฐานแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทยมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตั้งนั้น พระพุทธรูปเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งและจำเป็นที่จะขาดเสียมิได้ในสังคมไทย และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ พระพุทธรูปเป็นหลักพัฒนาจิตใจและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม แก่คนไทยในชาติและชำระจิตใจของตนให้สะอาดผ่องแผ้ว ปราศจากอกุศลมูล ซึ่งยังผู้ปฏิบัติให้เป็นผู้มีคุณธรรม สัจจใจ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์สุขของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน อันทำให้สังคมส่วนรวมมีแต่ความสงบสุขร่มเย็น ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันคนไทยนับถือพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ มาแต่ครั้งสมัยขุนหลวงเฒ่า แห่งราชอาณาจักรอโยธยา ในราว พ.ศ. 620 ศิริวรรณ พิริยคุณธร (2559:บทคัดย่อ) ประสพการณ์การ

นำ หลักคำ สอนทางพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรังในชุมชนชนบท ผลจากการศึกษา พบว่า เมื่อผู้ให้ข้อมูลนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนาไปใช้ทำให้สามารถยอมรับ ความเจ็บป่วยและมีแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล ซึ่งการนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนา มาใช้ สามารถแบ่งออกได้ 2 ด้านคือ 1) การนำ หลักคำสอนมาใช้เพื่อการยอมรับความเจ็บป่วย ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ 1.1) ความเข้าใจในหลักสัจธรรมความไม่เที่ยงของชีวิต และ 1.2) ความเชื่อในเรื่องของ กรรมและผลของการกระทำ 2) การนำ หลักคำสอนมาใช้เพื่อเป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิตเมื่ออยู่กับ โรคเรื้อรัง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 2.1) การปล่อยวาง 2.2) การ มีสติอยู่กับปัจจุบัน 2.3) การ ดำ เนินชีวิตยึดทางสายกลาง 2.4) การไม่ทำ ผิดศีลและมีเมตตากรุณา และ 2.5) การทำ บุญ โดยผู้ให้ ข้อมูลส่วนใหญ่เรียนรู้หลักคำสอนทางพุทธศาสนาจากพระ บิฑา มารดา การบวชตอนวัยเด็ก และครอบครัว พาไปวัด ฟังธรรมะและร่วมกิจกรรมทางศาสนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นตาม มติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2540 มีพันธกิจหลัก ได้แก่ 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทยมีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่นอีกทั้ง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและ ของชาติ 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 5) เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิต และพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 7) ศึกษาและแสวงหาแนวทาง พัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบ อาชีพของคนในท้องถิ่นรวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ 8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ ในการปฏิบัติภารกิจของ มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

จากความสำคัญในระดับประเทศและนโยบายมหาวิทยาลัยท้องถิ่นเพื่อรับใช้ สังคมจึงได้จัดกิจกรรมตลอดจนงานวิจัยด้านศูนย์ปฏิบัติการธรรมและแหล่งเรียนรู้ชุมชนให้บังเกิด ผลประโยชน์กับชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1) เพื่อส่งเสริมดำเนินการ ด้านการบริการวิชาการรับใช้แก่เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาให้มีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2) เพื่อส่งเสริมการบริการวิชาการสู่ชุมชนทุกมิติการพัฒนา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาธารณสุข และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) เพื่อพัฒนางานด้านการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม ให้มีคุณภาพ ตลอดจนมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันและพัฒนาสังคมที่ดีได้

วิธีดำเนินการศึกษา

ลักษณะการให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. แผนบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง แผนงานหรือโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินงานให้แก่สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ โดยใช้องค์ความรู้จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การศึกษาค้นคว้า และความรู้ประสบการณ์จากการบริการวิชาการ ไปให้บริการทางวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน พัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาชุมชนไปด้วยกัน

2. ประเภทการให้บริการวิชาการรับใช้แก่สังคม หมายถึง งานที่ปฏิบัติในกิจกรรมบริการวิชาการ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประเทศชาติ รวมถึงการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน และบริการวิชาการแบบให้เปล่า ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนโครงการวิจัย/กิจกรรม หรือได้รับการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นสามารถ

3. สวนปฏิบัติธรรม(แหล่งเรียนรู้ชุมชน) เน้นการบริการทางวิชาการรับใช้สังคมแบบบูรณาการ ให้การบริการวิชาการมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนา

4. สถานที่จัดโครงการ/กิจกรรม อาจจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยหรือจัดขึ้นในพื้นที่ก็ได้

5. ในการจัดทำโครงการบริการวิชาการรับใช้สังคม ควรศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อน เพื่อให้ โครงการต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

6. การดำเนินโครงการและการรายงานผล ให้ดำเนินการดังนี้ 1) การพัฒนาระบบและกลไกบริการทางวิชาการรับใช้สังคมให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือสัญญาจากแหล่งทุน 2) การติดตาม ดำเนินโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการรับใช้สังคม ให้เป็นไปตามแผนงานข้อกำหนดหรือสัญญาจากแหล่งทุน ทั้งนี้การจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการรับใช้สังคมผู้รับผิดชอบโครงการ ทั้งนี้ ให้รายงานผลการดำเนินงานนับจากวันเสร็จสิ้นโครงการ 3) การประเมินผลโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการ กำหนดให้มีประเด็นหลักในการวัดผล 3 ประเด็น ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจ และการนำความรู้ไปใช้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามวิธีการประเมินโครงการด้านการบริการวิชาการรับใช้สังคม และ 4) การดำเนินตามโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการรับใช้สังคม อาจมีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดอื่นๆ เพิ่มขึ้น ทั้งที่มาจากหน่วยงานผู้ให้แหล่งทุนสนับสนุนตามเงื่อนไขนั้นๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายการให้บริการวิชาการแก่สังคม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. นักศึกษาปัจจุบัน 2. บุคลากรภายใน 3. ศิษย์เก่า 4. ตลาดแรงงาน 5. รัฐบาล 6. สังคมและชุมชน และ 7. ผู้ให้การสนับสนุนด้านการเงิน /แหล่งทุน

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ สวนปฏิบัติธรรม(แหล่งเรียนรู้ชุมชน) เน้นการบริการทางวิชาการรับใช้สังคมแบบบูรณาการ ให้การบริการวิชาการมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ คือ แผนยุทธศาสตร์ และแผนการจัดการเรียนรู้ 2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผู้เข้าร่วมกิจกรรม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน และเอกสารงานวิจัย และ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติการ ได้แก่ ผลจากกิจกรรมที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์กิจกรรม จากเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการในกิจกรรม โดยนำข้อมูลมาประเมินสภาพเพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น แล้วหาทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทสรุป

การถอดบทเรียนแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะ นำไปสู่การเป็นชุมชนต้นแบบแหล่งเรียนรู้อัจฉริยะได้อย่างประสบความสำเร็จ ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้จากกระบวนการ ถอดบทเรียนประสบการณ์ความสำเร็จ และบทเรียน จากการทำงานที่เป็นข้อค้นพบจาก กระบวนการ มีส่วนร่วม เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จจากการดำเนินโครงการกิจกรรม กรณีศึกษาแหล่งเรียนรู้บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาผาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญ โดยสรุปคือ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1) ผลลัพธ์ด้านสุขภาพชุมชน 2) ผลลัพธ์ด้านอารมณ์ 3) ผลลัพธ์ด้านสังคม 4) ผลลัพธ์แนวทางสร้างอาชีพ และ 5) ผลลัพธ์เครือข่ายทางสังคมปัญหาทั่วไปของเครือข่าย

1) ผลลัพธ์ด้านสุขภาพชุมชน คือ “รวมพลังสร้างสุขภาพ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนทุกวัยมี ความรู้และทักษะด้านสุขภาพ โดยมุ่งเน้นให้ศูนย์สุขภาพชุมชนและสถานีนามัยเป็นหน่วยบริการสุขภาพหลัก ในการดำเนินงานประสานและเชื่อมโยงกับองค์กรภาคี เครือข่ายสุขภาพชุมชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ นโยบาย ดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลและบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานสร้างเสริมและพัฒนาสุขภาพของชุมชนของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกันจัดกิจกรรมด้านสุขภาพในรูปแบบของชมรมด้านสุขภาพครอบคลุมทุกชุมชน และหมู่บ้านโดยยึดแนวคิด “ใช้พื้นฐานบูรณาการทุกภาคส่วน สร้างกระบวนการเรียนรู้วิถีชุมชน”อันจะทำให้เกิดการสร้างสุขภาพที่ยั่งยืนและถาวร

2) ผลลัพธ์ด้านอารมณ์อันสงบสุขของการสวดมนต์ คือ 1.ทำให้มีสุขภาพดี การสวดมนต์ด้วยการออกเสียง ช่วยให้ปอดได้ทำงาน เลือดลมเดินสะดวก ร่างกายก็สดชื่นกระปรี้กระเปร่า 2. คลายความเครียด ในขณะที่สวดมนต์จิตจะจดจ่อกับบทสวด สมอจะปลอดโปร่ง ไม่คิดในเรื่องที่ทำให้

เครียด จึงทำให้อารมณ์อ่อนคลาย 3. เกิดศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย บทสวดมนต์แต่ละบทเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เมื่อสวดมนต์ไปก็เท่ากับว่าได้เพิ่มพูนศรัทธาความเชื่อเลื่อมใสในพระรัตนตรัยให้มั่นคงยิ่งขึ้น 4. ขันติบารมีย่อมเพิ่มพูน ขณะที่สวดมนต์ต้องใช้ความอดทนอย่างสูงเพื่อเอาชนะความปวดเมื่อยที่เกิดขึ้นกับร่างกาย รวมทั้งอารมณ์ฝ่ายต่ำที่จะเข้ามากระทบจิตใจทำให้เกิดความเกียจคร้าน ดังนั้น ยิ่งสวดบ่อยๆ ความอดทนก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น 5. จิตสงบตั้งมั่นเป็นสมาธิ ขณะที่สวดมนต์จิตจะจดจ่ออยู่กับบทสวดไม่วอกแวกวุ่นวายไปในที่อื่น จึงมีความสงบเกิดสมาธิมั่นคง สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส งดงาม แม้เพียงระยะเวลาสั้นๆ ก็เป็นบุญกุศลประมาณค่าไม่ได้ 6. เพิ่มพูนบุญบารมี ขณะที่สวดมนต์จิตใจจะสะอาด ปราศจากกิเลสคือความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นต้น จึงเป็นบ่อเกิดแห่งบุญบารมี เมื่อสั่งสมมากเข้าก็จะเป็นทุนสนับสนุนให้บรรลุผลตามที่ต้องการได้ 7. จิตใจอ่อนโยนมีเมตตา การแผ่เมตตาเป็นการมอบความรักความปรารถนาดีให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย เพื่อลดละความเห็นแก่ตัว เป็นอุบายกำจัดความโกรธให้เบาบางลงไป พบแต่ความสุขสงบ 8. เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต การสวดมนต์เป็นการทำความดีทั้งทางกายคือการสละเวลามาทำ ทางวาจาคือการกล่าวคำสวดที่ถูกต้อง และทางใจคือการตั้งใจทำความดีด้วยความมั่นคง ย่อมเกิดสิริมงคลแก่ผู้สวดภาวนาทุกประการ 9. เทวดาคุ้มครองรักษา ผู้ที่สวดมนต์เป็นประจำย่อมเป็นที่รักของเทวดา จะทำอะไรก็ตามหรือแม้แต่จะเดินทางไปไหนๆ ก็ปลอดภัยจากอันตราย ประสบความสำเร็จเหมือนมีเทวดาให้พร 10. สติมาปัญญาเกิด การสวดมนต์เป็นการสั่งสมคุณความดี ทำให้มีสติและมีจิตสำนึกที่ดีในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะถ้าสวดพร้อมกับคำแปลก็จะเกิดสติปัญญา นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 11. มีผิวพรรณผ่องใสจิตใจชื่นบาน การสวดมนต์ด้วยการเปล่งเสียงเป็นการกระตุ้นเซลล์ผิวหนัง จะทำให้มีผิวพรรณผ่องใสใจเป็นสุข เพราะขณะที่สวดมนต์จิตจะตั้งมั่นในบุญกุศล ไม่คิดไปในเรื่องอื่นที่ทำให้ใจเศร้าหมอง 12. พิชิตใจผู้คนให้รักใคร่ การสวดมนต์เป็นประจำจะทำให้ศัตรูกลายเป็นมิตร ผู้ที่เป็นมิตรอยู่แล้วก็รักใคร่กลมเกลียวกันมากยิ่งขึ้น แม้คนที่เคยเป็นศัตรูคู่อาฆาตกันก็จะหันกลับมาคืนดีในที่สุด 13. ทำให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตราย การสวดมนต์เป็นประจำ จะทำให้รอดพ้นจากภัยอันตราย ในยามมีภัย ประสบวิบากกรรมร้ายจะมีมาถึงตัว เพราะจะทำให้มีสติอยู่ตลอดเวลา และ 14. ครอบครัวยั่งยืนสุขสดใส การสวดมนต์เป็นการสร้างความสุข และเกิดความสามัคคีในครอบครัว หากครอบครัวใดที่พ่อบ้านแม่เรือนสวดมนต์และสอนลูกหลานให้สวดมนต์เป็นประจำ จะมีความสุขสงบสุข ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ส่งผลให้สังคมมีความสุขสงบสุข

3) ผลลัพธ์ด้านสังคมโครงการด้านสังคม คือ การยอมรับและความไว้วางใจของชุมชน ผู้มีส่วนได้เสีย และสังคมมีนัยสำคัญต่อความยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ จึงกำหนดให้ความรับผิดชอบต่อชุมชน และสังคมเป็นพันธกิจที่ จะปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ได้วางแนวทางการปฏิบัติต่อ

ชุมชนและสังคม สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ 1. ดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างและรักษาภาพลักษณ์ที่ดี รวมทั้งความน่าเชื่อถือ ให้ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากชุมชนและสังคมในภาพรวมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน 2. สนับสนุนการจัดทำโครงการและกิจกรรม ที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม โดยเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ และตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3. เคารพต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่น 4. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงทางเลือกที่มีผลกระทบต่อชุมชน และสังคมน้อยที่สุดส่งเสริมการใช้ และการอนุรักษ์พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ต่อชนรุ่นหลัง 5. เปิดโอกาส สนับสนุน และจัดให้มีระบบและกระบวนการที่เหมาะสม ให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมสำหรับโครงการต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชน รวมทั้งการเสนอความเห็นหรือข้อร้องเรียนต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจกรรม 6. ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม สุขภาพ และความปลอดภัย ก่อนที่จะมีกิจการใดๆ และ 7. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามมาตรฐานหรือข้อตกลง ในเรื่องต่างๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยป้องกัน หรือลดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ผลลัพธ์แนวทางสร้างอาชีพ คือ กระบวนการสร้างสัมมาชีพชุมชน การสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(แผน ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560-2564)ขับเคลื่อนการดำเนินงาน อย่าง เป็นกระบวนการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายคือ ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้ ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” โดยเริ่มต้นจากการค้นหาปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ แล้วฝึกอบรมทักษะการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่นักวิชาการสัมมาชีพชุมชน จากนั้นกลับไปสร้างทีมวิทยากร สัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน เพิ่มเติม และจัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับ ประชาชนหรือผู้แทนครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่ศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือบ้านของปราชญ์ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ติดตาม และ สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถปฏิบัติอาชีพนั้นได้จริง สร้างรายได้ เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้จากนั้นส่งเสริมครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน มาร่วมกันดำเนินการเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมี กระบวนการ สร้างสัมมาชีพชุมชน

5) ผลลัพธ์เครือข่ายทางสังคมปัญหาทั่วไปของเครือข่าย โดยสรุปแล้วกระบวนการสร้างเครือข่ายทางชุมชนของแหล่งเรียนรู้มีเครือข่ายจากภาครัฐเอกชนและชุมชนผู้สนใจและให้ความร่วมมือทั้งงานวิจัยและกิจกรรมสืบสานประเพณีวัฒนธรรม และการอาชีพชุมชน สรรพสิ่งในตัว

เราและสิ่งรอบข้างนั้น เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มาบรรจบกันแล้วก่อรูปและ สร้าง กระบวนการจนเป็นข่ายใยชีวิต (web of life) ที่ปรากฏอัตลักษณ์หรือภาพแห่งความเคลื่อนไหว ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ โดยที่เราอาจลืมนึกถึงความเป็นจริงแห่งข่ายใยชีวิตในมิติแห่ง ความสัมพันธ์อันนั้น สรรพสิ่งในตัวเราและสิ่งต่าง ๆ ในโลกและสากลจักรวาลนั้น เกิดขึ้นด้วยการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่มีสิ่งใดจะเกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว ทุกสิ่งมีที่มา มีที่ไปมีเหตุ มีปัจจัย เมื่อ เหตุและปัจจัยเกิดขึ้นพร้อมกันอย่าง เกื้อกูลย่อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ และสิ่งใหม่ก็สร้าง เส้นทาง การเชื่อมโยงกับสิ่งเก่าและสรรพสิ่งอย่างไม่มีที่ สิ้นสุด ทุกอย่างเป็นกระบวนการที่โยงใย สลับซับซ้อน เป็นเครือข่าย (network) ที่เชื่อมโยงจากสิ่งเล็ก ๆ และ ภายในสิ่งเล็ก ๆ ก็มีการเกาะ เกี่ยวกันอย่างน้อยอัจฉริยะ ในทางพุทธศาสนากล่าวถึง สภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันว่า ปฏิจตสมุปบาท ซึ่งหมายถึง อาการและความที่สรรพสิ่งต่างก็พึ่งพาอาศัย เกิดขึ้น โดยต่างฝ่ายต่างก็เป็นเหตุเป็น ปัจจัยของกันและกัน เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวพันกัน อย่างลึกซึ้งและเป็นองค์รวมเสมือนท่วงโซ่ที่ร้อยรัด และผูกพัน ตามมาในลักษณะที่ว่า “เพราะมีสิ่ง นี้สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น” และท้ายที่สุดในทัศนะของพุทธศาสนา กล่าวถึงสถานะของสิ่งต่าง ๆ ว่า ไม่มี ตัวตนที่แท้จริง เป็นเพียงองค์ประกอบที่มีการเกื้อหนุน

และอีกนัยหนึ่ง แท้ที่จริงแล้วสิ่งต่าง ๆ นั้นล้วนดำรงอยู่อย่างเป็นกลุ่มก้อนเป็นสายใยแห่ง ความสัมพันธ์ที่ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและมีความสลับซับซ้อนนับตั้งแต่ตัวเราในระดับปัจเจกบุคคล ไปจนถึงหน่วยของสังคม มนุษย์ในขนาดและรูปร่างต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เทคโนโลยี ความคิดเห็น และหรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งทั้งหมดล้วนดำรงอยู่และเชื่อมโยงกันอย่างอเนกอนันต์ เหตุปัจจัย และข่ายใยแห่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นทั้งความสัมพันธ์ที่มีปรากฏอยู่ในสถานะตามความ เป็นจริงของธรรมชาติและสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และใน ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับสังคม ที่เรียกว่าเครือข่ายทางสังคม (social network)

และ 6) สมรรถนะที่เกิดกับนักศึกษา คือ 1.การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใน การพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ 2.ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับชุมชน 3.การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4. วางแผนและดำเนินการตามหลักการและทฤษฎี โดย ใช้กระบวนการทางคณิตศาสตร์อย่างมีเหตุผล จัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ 5.ประสานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี 6.ทำงานเป็นทีมร่วมกันโดย การจัดการแบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี 7.บริการวิชาการแก่ชุมชนและผู้มีส่วนร่วมและร่วมใช้ แหล่งเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะต่อไป ผู้เรียนได้ผลิตเพลนกับกิจกรรมเชิงบูรณาการที่หลากหลาย ได้

พัฒนาศักยภาพของตนเอง พร้อมกับมิติทางสังคม และ 8. นักศึกษามีจิตสาธารณะต่อชุมชนเป็นเสมือนการวางรากฐานการดำรงชีวิตชุมชน

อภิปรายผล

กำหนดแผนปฏิบัติการ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมของกำหนดเป็นขั้นเตรียมการขั้นอบรมให้ความรู้ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผลตามบันไดผลลัพธ์การ เรียนรู้ของโครงการ และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยผสมผสานกิจกรรมทุกรูปแบบ 1) การวิเคราะห์บริบททางสังคมและศักยภาพของชุมชน 2) ผลการศึกษากระบวนการเสริมสร้างชุมชนในด้านกลไกการบริหารจัดการตนเองแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

กระบวนการบริการทางวิชาการรับใช้แก่สังคม สอนปฏิบัติธรรม โดยสรุปการดำเนินการ ได้ดังนี้ 1) การสำรวจความต้องการของชุมชนหรือศึกษาความต่อเนื่องของโครงการเดิม ในการบริการทางวิชาการนั้น เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และเสริมสร้างความเข้มแข็ง เพื่อนำไปจัดทำเป็นโครงการกิจกรรม โดยกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จ และเป้าหมายร่วมกับชุมชน 2) จัดทำแผนบริการวิชาการรับใช้แก่สังคม และเสนอแผนบริการทางวิชาการรับใช้แก่สังคม ตามลำดับขั้นตอน 3) จัดทำข้อเสนอโครงการ เมื่อแผนโครงการวิจัย, กิจกรรม, การบริการทางวิชาการรับใช้แก่สังคม ได้รับอนุมัติแล้ว ผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการ โดยจัดทำข้อเสนอโครงการตามแบบเสนอโครงการบริการทางวิชาการ และดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุน 4) การดำเนินการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน ในการดำเนินการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นหลังดำเนินโครงการกิจกรรม 5) ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ในการติดตามผลการนำความรู้ที่ได้ให้บริการทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมาย ควรทำการติดตามหลังสิ้นสุดโครงการภายใน 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน 6) สรุปผล ประเมินความสำเร็จของการบูรณาการวิชาการ และการจัดทำรายงาน เมื่อดำเนินโครงการบริการวิชาการรับใช้แก่สังคมแล้วเสร็จ ผู้รับผิดชอบโครงการสรุปผล ประเมินความสำเร็จของการให้บริการวิชาการรับใช้แก่สังคม ตามตัวบ่งชี้ที่ผู้รับผิดชอบโครงการกำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีการประเมินให้เห็นถึงผล

ความสำเร็จของการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน หรือการวิจัย และจัดทำสรุปผลโครงการในรูปเล่มรายงานเพื่อเป็นหลักฐาน โดยจัดส่งเล่มรายงานผลด้วยวิธีการเผยแพร่บทความหรือทาง Website ฯลฯ) นำผลการประเมินไปปรับปรุง นำผลการประเมินโครงการไปปรับปรุง เช่น ปรับปรุงหลักสูตร/ กิจกรรม/งบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพของการให้บริการ พัฒนาแผน พัฒนาระบบงาน และ 8) นำความรู้จากการบริการวิชาการไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย ในการนำความรู้ ประสบการณ์จากการบริการทางวิชาการไปบูรณาการกับการเรียนการสอนหรือการวิจัยนั้น สามารถทำในแนวทางต่อไปนี้ (1) พัฒนาเป็นหัวข้อวิจัย/ โจทย์วิจัย เพื่อนำความรู้ ประสบการณ์จากการบริการวิชาการมาต่อยอดไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ผ่านกระบวนการวิจัย (2) จัดทำหลักสูตรระยะสั้น/กิจกรรมระยะสั้น/การอบรมเชิงปฏิบัติการ(3) จัดทำ มคอ. 3 ซึ่งมีการบูรณาการงานบริการรับใช้แก่สังคมกับการเรียนการสอน เช่น กำหนดให้นักศึกษานำความรู้ไปจัดทำเป็นโครงการ หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยระบุชื่อโครงการบริการวิชาการโดยใช้พื้นที่สวนปฏิบัติธรรมในกิจกรรม (4) จัดทำ มคอ. 5 การรายงานผลการกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตาม มคอ. 3 9) เผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม มีการพัฒนาความรู้ที่ได้จากการให้บริการทางวิชาการ โดยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้บุคลากรภายในหน่วยงาน และสู่สาธารณะ ซึ่งทำโดยการสื่อสารผ่านวิธีต่างๆ ได้แก่ เปิดสวนธรรมตรวจเยี่ยม จัดเสวนา ประชุม เผยแพร่ทาง Website ฯลฯ

องค์ความรู้จากการศึกษา

พัฒนาแนวทางการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้ชุมชน ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้มีการกำหนดโครงการปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ กำหนดให้การปฏิบัติธรรมเป็นนโยบายของจังหวัด 2) จัดทำโครงการสร้าง ควรมีการจัดทำคู่มือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน 3) วางแผนงานการปฏิบัติธรรม เพื่อรองรับการปฏิบัติธรรมของประชาชนให้เป็น รูปธรรม มีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งจังหวัด ที่เป็นแผนงานระยะสั้นและระยะยาวและ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน และ 4) กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เช่น หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน สถานศึกษา นำเอาการปฏิบัติธรรมออกไปเผยแพร่ยังหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชานินทร์ ศิลป์จารุ.(2552).การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. กรุงเทพมหานคร :
 บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธนาวิทย์ กางการ.(2565). “ศูนย์ปฏิบัติการตามวิถีพุทธ”.รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ชัยภูมิ.
- บรรยงค์ โตจินดา.(2545).องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร :
 รวมสาสน์.ประกอบ กรรณสูตร. (2542).สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.
 พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพมหานคร : สุทธาการพิมพ์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต).(2549). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์มหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).(2538). ธรรมนุญชีวิต.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล).(2549). การบริหารวัด. นครปฐม :
 เพชรเกษมการพิมพ์.
- พะยอม วงศ์สารศรี.(2542).องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : พรานนการพิมพ์.
- พัชสิริ ชมพู่คำ.(2555).องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.
- รัชยา ศาสติยานนท์.(2544).รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :
 จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- สุรพล สุขะพรหม และคณะ.(2555).ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ. กรุงเทพมหานคร
 : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เฉลิมเกียรติ สงาศรี. (2549).“การพัฒนาบุคลากรครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญแบบบูรณาการโรงเรียนบ้านแกนทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด
 เขต 1”.รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงกมล ทองคนารักษ์.(2553). “รูปแบบโครงการปฏิบัติการที่เหมาะสมสำหรับชาว
 ต่างประเทศในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวิจิตรธรรมวิภาช (บุญเลิศ หงษา/ปัญญาโช).(2561).การพัฒนาการส่งเสริมการปฏิบัติ
ธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
ดุขฎฐิปัตถิต:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

